

Tariq ibn Ziyad – al-Andalus' erövrare

Innehåll

- Hans ursprung och härstamning
- Tariq ibn Ziyads uppväxt
- Orsakerna till erövringen av al-Andalus
- Tariq ibn Ziyads överfart över sundet
- Slaget vid Wadi Lakka
- Fullbordandet av erövringen av al-Andalus
- Tariq ibn Ziyads återkomst till Damaskus

Den store erövraren av al-Andalus, **Tariq ibn Ziyad**, var en av de främsta militära ledarna och den som ledde den islamiska erövringen av den Iberiska halvön (dagens Spanien). Genom sin skicklighet och militära förmåga lyckades han avsluta västgoterna styre och etablera en islamisk stat i al-Andalus som varade i åtta århundraden. Sundet mellan Marocko och Spanien bär hans namn (Gibraltar), och många platser i den muslimska världen – särskilt i Marocko – har uppkallats efter honom till hans minne.

Hans ursprung och härstamning

De tidiga historikerna som Ibn Khaldun, Ibn al-Athir, al-Tabari och Ibn 'Abd al-Hakam nämner inget om hans härstamning. Senare historiker har

däremot olika uppfattningar:

- **Första uppfattningen:** Han var arab från Hadramawt, eller en frigiven slav. Ibn Khallikan stödjer denna uppfattning.
- **Andra uppfattningen:** Han var **berber/amazigh**, en av Musa ibn Nusayrs klienter i Ifriqiya. Hans stam är inte säkert fastställd, men vissa säger att han tillhörde **Nafza**, som bodde kring Tanja (Tanger). Detta är den uppfattning som de flesta moderna forskare lutar åt.
- **Tredje uppfattningen:** Han var perser från Hamadhan.

När det gäller hans fullständiga namn nämner Ibn 'Idhari på 1300-talet två versioner:

- Tariq ibn Ziyad ibn 'Abd Allah ibn Rafhu ibn Warfajum ibn Yanzaghasen ibn Walhas ibn Yatufat ibn Nafza
- eller: Tariq ibn Ziyad ibn 'Abd Allah ibn Walghu ibn Warfajum ibn Nabraghasen ibn Walhas ibn Yatufat ibn Nafzaw.

al-Idrisi nämner honom som: **"Tariq ibn 'Abd Allah ibn Wanamu al-Zanati"**.

Tariq ibn Ziyads uppväxt

Tariq föddes år 50 AH. Han lärde sig läsa och skriva, memorerade delar av Koranen och några profetiska hadither. Han var modig och älskade jihad, så han anslöt sig till Musa ibn Nusayrs armé och deltog i erövringarna i Maghreb.

Musa imponerades av hans mod och militära skicklighet och utsåg honom till befälhavare för arméns förtrupp. Tillsammans erövrade de Maghreb ända till Atlanten.

Musa arbetade aktivt för att sprida islam bland berberstammarna och skapa närhet mellan dem och araberna. Därför utsåg han berber till guvernörer, och han gav **Tariq ibn Ziyad guvernörskapet över Tanja**. Tariq spelade en viktig roll i att skapa samhörighet mellan berber och araber och i att sprida islam.

Orsakerna till erövringen av al-Andalus

När Musa ibn Nusayr hade etablerat kontroll över Maghreb började han söka nya mål. Då fick han ett brev från Tariq ibn Ziyad, guvernören i Tanja, som uppmanade honom att erövra al-Andalus. Han berättade att **greven Yulyan**, härskaren över Sabta (Ceuta), erbjöd sin hjälp och skulle

tillhandahålla skepp.

Musa skrev till kalifen **al-Walid ibn 'Abd al-Malik** i Damaskus för att rådfråga honom. Kalifen svarade att han först borde skicka spaningsstyrkor innan han skickade en armé, för att inte utsätta muslimerna för havets faror.

Musa följde rådet och skickade en spaningsstyrka på **100 ryttare och 400 soldater** under ledning av **Tarif ibn Malik**. De reste med fyra skepp, vann en viktig seger och återvände med byte.

Tarif fann att de visigotiska härskarna inte hade någon vilja att kämpa. Riket var splittrat av inbördeskrig mellan anhängare till den nuvarande kungen **Ludhriq (Roderik)** och anhängare till den tidigare kungen **Witiza**. Ludhriq hade störtat Witiza och styrde med förtryck och hårda skatter. Befolkningen led under hans styre och gjorde inget motstånd mot muslimerna.

Tariq var dessutom känd för sin **ödmjukhet och goda moral**. Han räddade judarna från förföljelse och gav dem trygghet under islamiskt styre. Han behandlade även visigotiska adelsmän väl och återlämnade deras egendomar. Han höll sina avtal med de städer han erövrade.

Tariq ibn Ziyads överfart över sundet

I **Rajab år 92 AH** utrustade Musa ibn Nusayr en armé på **7 000 soldater** under Tariqs befäl och skickade dem till Sabta. Därifrån korsade de sundet till den Iberiska halvön, som senare kom att kallas **Gibraltar (Jabal Tariq)**.

Tariq utkämpade flera strider och erövrade **al-Jazira al-Khadra' (Algeciras)**. En av de lokala härskarna skickade då ett desperat brev till Ludhriq:

"O konung! Ett folk har landstigit i vårt land. Vi vet inte om de kommer från himlen eller från jorden. Hjälp oss! Återvänd snabbt!"

När Tariq hörde att Ludhriq marscherade mot honom bad han Musa om förstärkning. Musa skickade **5 000 soldater** under Tarif ibn Malik.

Enligt arabiska källor var muslimerna **12 000**, medan Ludhriqs armé var **100 000** (vissa säger mer eller mindre). Västerländska källor anger lägre siffror: ibland **2 000 muslimer** mot **33 000 visigoter**.

Slaget vid Wadi Lakka

Slaget ägde rum den **28 Ramadan år 92 AH**, vid en plats som kallades al-Bahira, Wadi Bakka, Wadi Lakka eller Wadi Barbat. Striden varade i åtta dagar och slutade med Ludhriqs nederlag på grund av förräderi från hans egna.

Det sägs att anhängare till den tidigare kungen Witiza först anslöt sig till Ludhriq men sedan övergav honom mitt i striden. Västerländska historiker menar att Witizas söner hämnades på Ludhriq och orsakade nederlaget.

Vissa moderna västerländska historiker menar också att **judarna** hjälpte muslimerna, eftersom de utsattes för förföljelse under visigoterna och såg muslimerna som sin räddning. Tariq drog även nytta av Yulyans hjälp och judarnas information.

Visigoterna led enorma förluster och deras armé kollapsade. Muslimerna förlorade omkring **3 000 soldater**. Ludhriq försvann helt ur historien efter slaget; vissa säger att han drunknade när han försökte fly.

Fullbordandet av erövringen av al-Andalus

Efter segern fortsatte Tariq norrut och förföljde de flyende visigoterna. Han marscherade sedan mot **Toledo**, visigoternas huvudstad, och delade sin armé i flera grupper som erövrade städer som **Córdoba, Granada, Málaga och Ilbira**.

Toledo låg 600 km från Wadi Lakka, men Tariq lyckades inta staden. Med dess fall föll hela det visigotiska riket, och en ny era av rättvisa och barmhärtighet började. Tariq behandlade invånarna väl, lät dem behålla sin religion och sina kyrkor, och mötte inget motstånd.

Han fortsatte norrut ända till **Biscayabukten**. När hans armé förlorat många män bad han Musa om förstärkning. Musa korsade sundet med **18 000 soldater** i Ramadan år 93 AH. Han tog en annan väg än Tariq och erövrade städer tills han mötte Tariq i Toledo.

Efter att ha tillbringat vintern där fortsatte de båda ledarna sina erövringar och tog **Barcelona, Zaragoza, Tarragona** och andra städer. Därefter delade de upp sig och fullbordade erövringen av al-Andalus.

Tariq ibn Ziyads återkomst till Damaskus

När Musa arbetade på att erövra Galicien fick han ett brev från kalifen som befalld honom att avbryta och återvända. Detta var år 95 AH.

Historikerna skiljer sig åt om orsaken:

- Vissa säger att kalifen **al-Walid** fruktade att armén skulle gå under.
- Andra säger att det fanns en konflikt mellan Musa och Tariq.
- En del hävdar att Musa var avundsjuk på Tariqs framgångar och att han till och med fängslade honom.
- Andra säger att Musa skällde ut Tariq för att ha gått längre än beordrat.

Dessa berättelser är dock osäkra. Tariq var känd för sin ödmjukhet och lydnad och förblev Musas närmaste man.

Det berättas att kronprinsen **Sulayman ibn 'Abd al-Malik** bad Musa att inte gå in i Damaskus förrän hans bror al-Walid hade dött, så att Sulayman kunde ta åt sig äran för erövringen. Men Musa gick ändå in i Damaskus tillsammans med Tariq och rapporterade till al-Walid om erövringen och bytet.

Några dagar senare dog al-Walid och Sulayman blev kalif. Han hämnades på Musa och avsatte honom och hans söner.

Tariq ibn Ziyad försvinner därefter ur källorna. Vissa säger att han aldrig fick något ämbete igen och drog sig tillbaka tills han dog år **720 CE**.

Trots detta lever hans namn kvar som **al-Andalus' store erövrare**, och många platser och institutioner bär hans namn — viktigast av dem **Gibraltar (Jabal Tariq)**.

Källor

- Ibn 'Idhari: *al-Bayan al-Mughrib*
- al-Zirikli: *al-A'lam*
- Ibn 'Abd al-Hakam: *Fath Misr wa-l-Maghrib*
- al-Baladhuri: *Futuh al-Buldan*
- Ibn Khallikan: *Wafayat al-A'yan*